

Suomen luonnon monimuotoisuuden suojelun ja kestävä käytön kansallisen strategian ja toimintaohjelman toteutusta ja seuranta edistävä työryhmä 2006–2016
(YM016:00/2007)

KOKOUSPÖYTÄKIRJA
30.10.2015

TYÖRYHMÄN KOKOUS 7/2015 (kokous 79)

Aika: Keskiviikko 30.9.2015, klo 9.00–11.00
Paikka: Säätytalo, Sali 23
Läsnä: Timo Tanninen, ympäristöministeriö (PJ)
 Ilkka Heikkinen, ympäristöministeriö (VPJ)
 Matti Nummelin, ulkoasiainministeriö
 Sami Heikkilä, puolustusministeriö
 Johanna Niemivuo-Lahti, maa- ja metsätalousministeriö
 Katja Matveinen, maa- ja metsätalousministeriö
 Tuula Säämänen, Liikennevirasto
 Kirsi Törmäkangas, sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö
 Rauno Väisänen, Metsähallitus
 Antti Otsamo, Metsähallitus
 Inka Musta, Metsäteollisuus ry.
 Tomi Salo, Metsäteollisuus ry., Elinkeinoelämän keskusliitto
 Liisa Pietola, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK r.y.
 Miira Riipinen, Kuntaliitto
 Jaana Lehtimäki, Suomen Akatemia
 Leif Schulman, Helsingin yliopisto, Luonnontieteellinen keskusmuseo
 Jukka-Pekka Jäppinen, SYKE
 Ipo Kuronen, Suomen luonnonsuojeluliitto
 Lotta Ruokanen, Allianssi ry.
 Marko Svensberg, Suomen riistakeskus
 Laura Niskanen, ympäristöministeriö (siht.)
 Marja Pylvänäinen, SYKE (siht.)
 Mikko Routti, FIBS (vierailija)
 Appu Haapio, FIBS (vierailija)

1. Kokouksen avaus

Kokouksen puheenjohtaja Timo Tanninen (YM) avasi kokouksen kello 9.00.

2. Edellisen kokouksen pöytäkirja

Edellisen kokouksen pöytäkirja (kokous 78, 26.8.2015) hyväksyttiin puheenjohtajan täsmennyksellä ajankohtaisissa asioihin liittyen luonnonsuojelulain muutokseen, jossa poistettaisiin liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikkaa koskeva rajausmenettely sekä kevennettäisiin luonnonsuojelualueiden merkintää.

3. Asialista

Asialista hyväksyttiin kokouksen työjärjestykseksi. Toivotettiin tervetulleiksi FIBS:n vierailijat.

4. Ajankohtaiset asiat

Hallituksen budjettiesitys on annettu, mm. luonnonsuojelualueiden hankintarahat alenevat. Kärkihankkeiden tarkemmat sisällöt ja rahat on julkistettu. Painopistealueista yksi on biotalous. Sen alla on mm. hanke ”Luontopolitiikkaa luottamuksella ja reiluin keinoin”. Lisätään luontomatkailua ja virkistyskäyttöä, rahaa ei vielä esitetty. Toisena painopisteenä perustetaan uusi kansallispuisto vuonna 2017 kun on Suomen 100-vuotis juhluvuosi. Porkkala ja Hossa ovat olleet esillä. Kolmelle vuodelle on osoitettu 3 miljoonaa euroa, joka kohdennetaan Metsähallitukselle. Kolmas hanke: palautetaan

vaelluskalojen reittejä. Rahaa 7 miljoonaa kolmelle vuodelle. Luonnon monimuotoisuuteen liittyen kiertotalous-hankkeen alla ravinteiden kierrätystä Itämeren ja vesien suojelemiseksi, jotka ovat kohdennettuja toimia. Rahaa tähän kaikkiaan 34 miljoonaa, josta valtaosa ravinteiden kierrätykseen.

5. Biodiversiteetti osana yritysten ympäristövastuullisuutta (toiminnanjohtaja Mikko Routti, FIBS)

Toiminnanjohtaja Mikko Routti kertoi FIBS:n toiminnasta (kalvot jaetaan). FIBS on Suomen johtava yritys vastuutoimija, jonka missiona on auttaa suomalaisia yrityksiä toimimaan taloudellisesti, sosiaalisesti ja ympäristöllisesti kestävämmiin. FIBS käynnisti yritykset ja biodiversiteetti -hankkeen ympäristöministeriön tukemana 2014, ja se toimii yhteistyössä YM:n ja SYKEN kanssa. Jäseninä on 270 organisaatiota ja yrityksiä. FIBS auttaa yrityksiä tekemään kestävästä tulosta vastuullisesti jakamalla tietoa, tukemalla ja hankkimalla kontakteja ja näkyvyyttä. FIBS on kansainvälisesti verkostoitunut. FIBS tekee yritys vastuututkimuksia ja -raportteja, ylläpitää järjestötoria sekä julkaisee.

FIBS pyrkii rakentamaan edelläkävijäverkostoa järjestämällä seminaareja ja Master Class -koulutusta, joka on kohdennettu yrityksille, jotka ovat riippuvaisia luonnon monimuotoisuudesta ja ekosysteemipalveluista, eli käyttävät luonnon antimia (kurssijulkaisu verkossa). Luonnon monimuotoisuus linkitetään yrityksiin mm. hallitusohjelman tavoitteiden kautta ”2025: Suomi on bio- ja kiertotalouden sekä cleantechin edelläkävijä”. Ekosysteemipalveluiden tarkastelulla pyritään tunnistamaan yritysten ympäristötoiminnan liiketoimintamahdollisuudet sekä riskit.

FIBS:n ympäristövastuututkimuksessa kävi ilmi, mitä olennaisia yritykset tehneet. Energiansäästö ja jätteiden kierrätys ovat kärjessä, luonnon monimuotoisuuden suojeleminen selkeästi vähäisempää. Toiveena on, että toimenpiteet luonnon monimuotoisuuden säilyttämiseksi lisääntyvät jatkossa ja että yritykset toimivat paremmin tulevaisuudessa. YM ja FIBS järjestävät Suomessa kansainvälisen CBD Business & Biodiversity -foorumia 11.–12.11.2015. FIBS toivoo, että työtä rahoitettaisiin jatkossakin.

Keskustelu

Keskusteltiin siitä minkä tyyppisiä yrityksiä verkostossa on: metsä-, kaivos-, elintarvikealat ovat keskeisiä, tuotteilla on vaikutus. Julkisen sektorin toimijat ovat mukana siten, kun teemaa tuodaan esille monissa tilaisuuksissa. Olennaisia ovat kuitenkin yritykset. Syntyy win-win tilanne, josta hyötyvät sekä yritykset että luonto. Todettiin, että julkisella sektorilla on annettavanaan substanssietoa ja siksi juuri on yhteistyötä YM:n ja SYKEN kanssa. Toisaalta pohdittiin mitä FIBS voi tarjota toimijalle kuten Metsähallitus. Valtion liikelaitokset ovat välimaastossa, mutta voivat näyttää toimintatapoja, sillä ne hakevat myös mielellään mallia yritysmaailmasta. Todettiin, että viestintä on oleellisista, ja oma-arviointien tekeminen omasta toiminnastaan. Todettiin, että yritykset ja biodiversiteetti -aloite tuli jo Portugalin puheenjohtajakaudella, ja oli hyvä että FIBS tuli toiseksi toimijaksi, sillä hallinto yksin ei olisi tähän toimintaan pystynyt. Yritykset tulevat mukaan ilman hallinnon ja yritysten välistä jännitettä. Yhteistyö on alkanut hyvin ja yritykset ovat verkostoituneet myös keskenään. Pieniä ja keskisuuria yrityksiä on tosin vaikea saada mukaan, sillä heidän resurssit ovat pienet. Näitä ovat mm. luontomatkaile- ja luonnontuoteyrittäjät. Keskusteltiin myös toiminnan kansainvälisestä dimensiosta ja siitä mikä on suomalaisyritysten bd-jalanjälki maailmalla. FIBSillä on yhteydet UM:n kehitysyhteistyöosaston kanssa ihmisoikeusasioissa. Yhteistyö luonnon monimuotoisuuden tiimoilta ei vielä saanut vauhtia.

SYKE ehdotti, että FIBS voitaisiin ottaa pysyväksi jäseneksi BD-seurantaryhmään. Puheenjohtaja kannatti FIBS jäsenyyttä, samoin seurantaryhmä. Päätettiin ottaa FIBS jäseneksi ryhmään.

6. BD-strategian ja -toimintaohjelman väliarviointi – yhteiskeskustelu (Ilkka Heikkinen & Laura Niskanen, YM)

Ministeriöt ovat toimittaneet raporttitietonsa hyvin ja merkanneet toimenpiteiden toteutumistilanteen liikennevaloväreillä. Yhteiskeskustelussa toivottiin, että nyt muut tahot arvioivat ja täydentävät niitä.

Ensin käytiin läpi kaikki keltaiseksi tai vihreäksi arvioidut toimenpiteet ja keskustelun pohjalta joitakin kohtia muutettiin. Sitten käytiin läpi kaikki punaisiksi arvioidut toimenpiteet ja selitettiin, miksi toimenpidettä ei ole aloitettu, aiotaanko se aloittaa, pitääkö toimenpide peräti poistaa jne.

Tässä esiin tulleiden muutosten jälkeen YM lähettää uuden version excel-tilukosta seurantaryhmälle. Seuraavaan kokoukseen mennessä lähetetään kaikille koontiraportti ilman excel-tilukkoa. Raportti tulee olemaan lyhyehkö kuvaus luonnon monimuotoisuuden tilan kehityksestä ja muutostarpeista sekä ennuste miten jatkossa edetään. Pohjana käytetään CBD-sihteeristölle toimitetun 5. maaraaportin ja EU:lle raportoituja tietoja. Ministerin kanssa sovitaan missä foorumissa väliarviointi hyväksytään. Toimintaohjelmaa muokataan, jos siihen on tarve.

Yhteenveto 'liikennevalomerkinnöistä' ennen tämänpäiväistä keskustelua ja tehtyjä muutoksia:

YM 4 vihreää, 43 keltaista, 6+2 punaista toimenpidettä
 MMM 7 vihreää, 28 keltaista
 OKM 6 keltaista
 UM 3 keltainen
 LVM 2 punaista
 SM 1 vihreä
 STM 2 vihreää
 TEM 1 keltainen
 VM 1 keltainen

Keskustelu

Vihreiksi ja keltaisiksi merkityt toimenpiteet

Keskusteltiin kuinka jatkuvat toimet koodataan. Pitäisikö arvioida keltaisiksi merkityistä toimenpiteistä arvioida toteutumisaikataulua, eli muuttuuko vihreäksi suunnitellussa aikataulussa. Aikataulu useissa toimenpiteissä on vuoteen 2020, jolloin toimenpideohjelman ajanjakso päättyy.

- TP46 KMO on toteutettu loppuun, eli merkitään vihreäksi. [TP=toimenpide]
- TP58 ja TP59 ovat jatkuvaa toimintaa, merkitään keltaiseksi sillä jatkuvuus vuoteen 2020 asti.
- OKM:n jatkuvat toimet merkitty keltaisiksi.
- TP42 keltainen, päätettiin keskustelun perusteella muuttaa punaiseksi.
- TP98 UMn toimenpide, kuinka merkitään, sillä Suomi ei enää rahoita UNEPia vuonna 2016, mutta seuraavista vuosista ei taas tiedetä? GEF-rahoitus jatkuu kuitenkin. UM miettii miten tämä toimenpide merkitään ja mitä tähän kirjataan.
- TP57 MMMn toimenpide, joka ei saa enää rahoitusta, päätettiin muuttaa vihreästä keltaiseksi.

Punaisiksi merkityt toimenpiteet

YM

- TP18, osa alakohdistista punaisia
- TP20, TP30, TP36 ja TP37 pysyivät punaisina
- TP56 muutettiin keltaiseksi
- TP62 aloitettu osin, muutetaan keltaiseksi ja tekstiin tehdään täydennys
- TP82 yksi alatoimenpiteistä aloittamatta

LVM

- TP60 säilyy punaisena
- TP61 muutettiin keltaiseksi ja sovittiin, että toimenpiteen uutta muotoilua työstetään sähköpostilla ja esitellään kokouksessa 30.10. (LVM, Riipinen/Kuntaliitto, Jäppinen/Syke ja Heikkinen/YM)

Kokonaisarvio: paljon on saatu aikaan, mutta paljon vielä tekemättä. Osa on vaikeita asioita, mutta eivät mahdottomia.

Todettiin, että jos toimenpiteen toteutuksen rahoitus on auki, toimenpide jää toteutumatta. Mm. perinnebiotooppien hoitorahat ovat loppu. Leikkaukset muuttavat tulevaisuuskuvaa. Ministeriöt panevat huomautukset lisätietoja-kohtaan. Resurssien mobilisaatio -arvioita voi hyödyntää tässä yhteydessä.

Päivitetty versio excelistä jaetaan heti, kun tässä esille tulleet muutokset on viety taulukkoon.

Sovittiin, että kirjalliset kommentit on toimitettava 9.10. mennessä Laura Niskaselle YMöön.

Yhteenvedon ja analyysin kirjoittamisen hoitavat Ilkka Heikkinen ja Marina von Weissenberg, YM.

Raportin aikataulusta todettiin, että väliarviointi on joulukuussa päätöksenteossa.

7. Muut asiat

- Esille ei tullut muita asioita.

8. Seuraavat kokoukset

perjantai 30.10 klo 9–11, ympäristöministeriö, kokoushuone Lohi

tiistai 1.12. klo 14–16, ympäristöministeriö, kokoushuone Lohi

Mikäli kokousaika ei sovi, jäseniä pyydetään järjestämään varahenkilö paikalle.

9. Kokouksen päättäminen

Kokouksen puheenjohtaja Timo Tanninen päätti kokouksen kello 10.55.

Puheenjohtaja Timo Tanninen

Sihteeri Marja Pylvänäinen

Jakelu: Työryhmän puheenjohtaja, varapuheenjohtaja, jäsenet, sihteerit ja pysyvät asiantuntijat.